

NAQQIUT

(Siunnersuuteqartoq allanngorpoq)

10. oktober 2019

EM2019/216

Inatsisartut Suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Nammineq pisuussutigiginagu meerartaarsinnaangitsut, suliariteriaaseq IVF atorlugu Rigshospitalimi suliaritinneranni, suliaritinnermut angalanermut najugaqarnermullu aningaasartuutit matussusiisalernissamik Naalakkersuisut suliaqaqqullugit peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut

(Siumut Inatsisartunut ilaasortaatitai)

Tunngavilersuineq:

Maani Nunatsinni siusinnerusukkat neqeroortarsimavugut nammineq pisuussutigiginagu meerartaarsinnaangitsunut aappariinnut IVF-imik katsorsarneqarsinnaasut Rigshospitalimi Danamarkimiittumi, taamanikkullu Nunatsinni Peqqinnissaqarfiup akilertarsimavaa katsorsaanertaa nakorsaatillu, naak angalanertaa najugaqarnertaalu akilertarsimanagu.

Naalakkersuisut majimi aalajangeriataarpaat, neqeroorut atorunnaarsinniarlugu¹.

Eqqarsarnangitsuunngilaq kalaallit nunaanni peqqinnissaqarfiup arnat 1000-it pallingajallugit naartuersillugit ikiortarmagit, naak peqqinnissaqarfiup nammineq pisuussutigiginagu meerartaarsinnaangitsunut IVF-mik katsorsaaneq atorunnaarsikkaat, katsorsaanerillu ukiumoortut taamaallaat ukiumut 20-iinaasarsimasut².

Nammineq pisuussutigiginagu meerartaarsinnaanginneq aappariinnut ajornarsinnaalluarpoq. Taamatut sivitsortumik nammineq pisuussutigiginagu meerartaarsinnaanginneq ilungersunartumik kinguneqarataartarsimavoq, soorlu inuunermi perulutsisisinnaalluni, aliasunermik pilersitsilluni,

¹ https://naalakkersuisut.gl/da/Naalakkersuisut/Nyheder/2019/05/0705_behandlingsmuligheder

² <https://sermitsiaq.ag/node/213637>

ulaperulunnermik nappaateqalersitsinnaalluni, isumatsassimangaarnermik pilersitsinnaalluni kiisalu aappariinnermi ajornartorsiuulernermik kinguneqarsinnaalluni.

WHO (World Health Organization) nammineq pisuussutigiginagu meerartaarsinnaannginneq nappaatitit nalilersornikuuvaat³.

Naalackersuisut aalajangigaat tamanut saqqummersinniarlugu, immikkut tikkuartorneqarpoq peqqinnissaqarfiup nakorsaatitornikkut meerartaarsinnaanngitsut neqeroorfigisarai, aammalu Nuummi Ilulissanilu tissalukaarinikkut naartulersitsisoqarsinnaasoq. Katsorsaariaatsit pineqartut iluatsitsivallaartanngillat katsorsagassanullu tamanut ikiuisinnaanatik.

Naalackersuisut aalajangigaat tamanut saqqummersinniarneqarmat aamma immikkut tikkuartorneqarpoq, taamatut aalajangiisimaneq inunntut privatimik sillimmaseerusuttunut akornusiinngimmat imaluunniit nammineq akiliillutik annertusisamik Nunatta avataani annertusisamik katsorsartikkusukkunik nammineq akilersinnaagaat. Pivisoq qiviarutsigu imaappoq privatimik sillimaserfiit amerlasuutigut meerartaarsinnaangitsunut katsorsaanerit akiliunneq ajoraat.

Aamma nalunngilarput Nunatsinni innuttaasut meeraq mannessaqarfimmit peerlugu pilersitaq, Danmarkimukarlutik katsorsartinniartut, inuit amerlanerpaat akissaqartinngikkaat.

Tamanna pillugu isumaqarpunga nammineq pisuussutigiginagu meerartaarsinnaanngitsunut IVF-mik katsorsaaneq Rigshopitalimi ingerlanneqartumut ammaaseqqittariaqartugut, tassungalu tunngatillugu aamma angalanermut najugaqarnermullu tunngasut akilertariaqarivut, taamaalillunilu katsorsaaneq innuttaasunut ikittunnguanut pisuunuinnaq atuutileqqunagu.

Inuunermi meerartaarsinnaaneq tunissutit annersaat ilagivaa – inummullu tunissutit annersaattut isigineqarsinnaalluni. Tamangajatta meerartaqarnata inuuneqarnissarput takorlooruminaatsipparput – tamattami eqqarsaatigissalluguluunniit saperunarparput.

Neriuppunga partiit siunnersuutiga tapersorsorumaaraat.

Aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu pisortanut kingunerisassai:

Missiliuunneqarpoq, siunnersuutip peqqinnissaqarfimmut ukiumut 5-6 mio. kr. naleqassassoq. Missiliuinnermi tunngavigineqarpoq IVF-imik katsorsaanerit 40-ut ukiumut⁴.

Aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu inuussutissarsiorunut privatinut kingunerisassai:

Soqanngilaq

Aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu innuttaasunut kingunerisassai:

³ <https://www.who.int/reproductivehealth/topics/infertility/perspective/en/>

⁴ <https://sermitsiaq.ag/node/213637>

Siunnersuut ilutigalugu IVF-imik katsorsaanerit Rigshopsitalimi ingerlanneqartut innersuunneqarput, taamaalilluni katsorsaanerit aningaasartuutit, nakorsaatinut, angalanernut najugaqarnermullu aningaasartuutit Nunatsinni Peqqinnissaqarfimmiit akiliunneqartussaalluni.